

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.006.04.2022

Pan
Bartłomiej Horaczuk
Dyrektor
Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu
ul. Oleska 127
45-231 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/22/024 – Utrzymanie i ochrona obiektów inżynierskich w ciągu dróg samorządowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu, ul. Oleska 127, 45-231 Opole ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Bartłomiej Horaczuk, Dyrektor Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu ² , od 16 stycznia 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzanie informacji ich dotyczących2. Planowanie i zapewnianie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę drogowych obiektów inżynierskich3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich4. Utrzymanie w należyłym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2022 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych) z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli będą miały znaczenie dla oceny kontrolowanej działalności.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontroler	Grażyna Powęska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/43/2022 z 29 kwietnia 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4)

¹ Dalej: ZDW lub Zarząd.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Zarząd utrzymywał obiekty mostowe i przepusty drogowe w stanie zapewniającym ich bezpieczne użytkowanie, a zaplanowanie w budżecie jednostki wydatki przeznaczone na remonty i bieżące utrzymanie drogowych obiektów inżynierskich umożliwiały podejmowanie działań na rzecz poprawy stanu tych obiektów.

W Zarządzie prawidłowo prowadzono ewidencję obiektów mostowych oraz przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm, jednakże wchodząca w jej skład mapa techniczno-eksploatacyjna dróg nie była aktualizowana.

W latach 2020-2022 ZDW podejmował działania w celu zdiagnozowania stanu mostów i przepustów m.in. w ramach realizacji obowiązku przeprowadzenia okresowych kontroli rocznych tych obiektów, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budowli narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne oraz kontroli pięcioletnich, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego oraz przydatności obiektu do użytkowania. Czynności te były dokonywane przez osoby posiadające odpowiednie przygotowanie zawodowe i uprawnienia. Stwierdzono jednak przypadki braku formułowa w protokołach kontroli zaleceń wskazujących czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz termin ich wykonania. Przeprowadzone oględziny 10 obiektów potwierdziły prawidłowość wydanych im ocen całościowych w wyniku przeglądów rocznych przeprowadzonych w 2021 r., jednak podjęte w toku oględzin ustalenia wskazują na zasadność obniżenia, podczas następnej kontroli, oceny stanu technicznego niektórych obiektów inżynierskich.

Po stwierdzeniu w toku oględzin bezpośredniego niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego albo powstania znacznej szkody w mieniu w odniesieniu do pięciu obiektów, Dyrektor Zarządu niezwłocznie poinformował kontrolera o podjętych działaniach naprawczych, podjętych w celu zapobieżenia występującemu niebezpieczeństwu.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁵ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Prowadzenie ewidencji drogowych obiektów inżynierskich i sporządzanie informacji ich dotyczących

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z art. 20 pkt 9 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁶ do zadań zarządcy drogi należy prowadzenie ewidencji dróg, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz udostępnianie ich na żądanie uprawnionym organom. W kontrolowanej jednostce ww. ewidencja była prowadzona w formie papierowej oraz elektronicznej, z wyjątkiem map techniczno-eksploatacyjnych, które ze względów technicznych sporządzano jedynie w wersji papierowej. W ciągu dróg wojewódzkich, zarządzanych przez ZDW, w latach 2021-2022 znajdowało się 141 obiektów inżynierskich zlokalizowanych (tj. mosty, wiadukty, estakady i kładki dla pieszych) oraz 182 przepustów (w tym 121 przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm⁷).

(akta kontroli str. 10, 212-254)

W trakcie kontroli ustalono, że:

- prowadzona w ZDW ewidencja obejmowała wykaz obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów dla wszystkich obiektów mostowych, tuneli, promów i przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm,
- dla obiektów mostowych prowadzono książki obiektu mostowego, zgodnie z § 13 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁸;
- w części III książek obiektów mostowych znajdowały się aktualne wpisy dotyczące ocen stanu technicznego (w skali 0-5) podstawowych elementów konstrukcyjnych obiektu i oceny stanu technicznego całego obiektu; odnotowano również daty dokonanych przeglądów stanu technicznego oraz zakres wymaganych robót remontowych;
- wpisy do książek obiektów mostowych dokonywane były przez osoby do tego upoważnione, wymienione w Tabeli nr 1 ww. książek;
- dla obiektów mostowych, o których mowa w § 14 ust. 1 ww. tj.: o całkowitej długości równej 50 m lub większej, lub rozpiętości teoretycznej przynajmniej jednego z przęseł większej niż 20 m, założono karty obiektu mostowego; karty te zawierały elementy określone w zał. nr 5 do ww. rozporządzenia oraz zostały przekazane w czterech egzemplarzach do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, zgodnie z § 4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach⁹.

(akta kontroli str. 10-12, 212-254)

⁵ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁶ Dz. U. 2021 r. poz. 1376, ze zm.

⁷ W 2020 r. liczba takich przepustów była mniejsza i wynosiła 118.

⁸ Dz. U. z 2005 r. Nr 67, poz. 582; dalej: rozporządzenie w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych.

⁹ Dz. U. Nr 67 poz. 583, dalej: rozporządzenie w sprawie trybu sporządzania informacji.

W latach 2020-2022 mapa techniczno-eksploatacyjna, o której mowa w § 9 ww. rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych, nie była aktualizowana i przesyłana do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad, co zostało szerzej opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 484)

2. Każdemu z obiektów mostowych, ujętych w wykazie prowadzonym przez Zarząd został nadany 8-cyfrowy numer JNI¹⁰, zgodnie z wymogami § 6 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych, a przepustom o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm - numery ewidencyjne. W związku z realizacją robót budowlanych, w ramach których wybudowano lub przebudowano obiekty mostowe, zostały zaktualizowane dokumenty ewidencyjne drogowych obiektów inżynierskich.

(akta kontroli str. 13-28)

W okresie objętym kontrolą ZDW informował Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad o zaprzestaniu użytkowania ośmiu obiektów mostowych, ich wyburzeniu lub wymianie. W przypadku wyburzonych obiektów mostowych ZDW zwracał się również o nadanie JNI dla nowopowstałego obiektu w miejscu zlikwidowanego. Jak wyjaśnił Dyrektor, w latach 2020-2021 nie doszło do odrzucenia wniosków o dofinansowanie inwestycji z subwencji ogólnej (np. wskutek niedopełnienia obowiązków związanych z nadaniem JNI).

(akta kontroli str. 11-12, 13-28, 152-157)

3. Dyrektor, zgodnie z obowiązującymi wzorami, sporządzał informacje o sieci dróg publicznych i przekazywał je Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad¹¹. Informacje te sporządzano rzetelnie, w oparciu o dane zgodne z treścią dokumentów źródłowych (w tym w szczególności dane w części B „Dane dotyczące obiektów mostowych, tuneli i promów” zawierające liczbę obiektów mostowych). Informacje za lata 2019 r. i 2021 r. zostały przekazane do GDDKiA w terminie określonym w § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie trybu sporządzania informacji, tj. do końca pierwszego kwartału roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego. Informacja za 2020 r. została złożona do GDDKiA po upływie ww. terminu, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli, str. 39-63)

4. Zadania związane z zarządzaniem drogami oraz obiektami inżynierskimi przypisane zostały do pionu Zastępcy Dyrektora do Sprawy Utrzymania Dróg, a ich realizację powierzono Naczelnikowi Wydziału Utrzymania i jego Zastępcy. W każdym z trzech Oddziałów Terenowych (OT Głubczyce, OT Grodków, OT Olesno) zadania związane z utrzymaniem drogowych obiektów inżynierskich powierzono jednemu z pracowników ww. jednostek. Zgodnie z regulaminem organizacyjnym ZDW¹² do zakresu działania Wydziału Utrzymania Dróg należał całokształt spraw związanych z utrzymaniem i ochroną dróg, ewidencją sieci drogowej dróg wojewódzkich oraz przeciwdziałaniem niekorzystnym przeobrażeniom środowiska mogącym powstać w następstwie utrzymania dróg. Osoby zaangażowane w realizację zadań w zakresie planowania, budowy, przebudowy, remontu i utrzymania dróg posiadały odpowiednie przygotowanie zawodowe, tj. wykształcenie wyższe w zakresie budownictwa (dwie osoby),

¹⁰ Jednolity Numer Inwentarzowy nadany przez Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad.

¹¹ Informacja za 2019 r. została przekazana do GDDKiA 11 marca 2020 r.; za 2020 r. została przekazana 9 kwietnia 2021 r.; za 2021 r. przekazana 29 marca 2022 r.

¹² Zarządzenie nr 13/2018 Dyrektora Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu z dnia 12 kwietnia 2014 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu.

ukończone szkolenia dla inspektorów mostowych w zakresie przeprowadzenia przeglądów bieżących, podstawowych i rozszerzonych (cztery osoby) oraz w zakresie: podstawy utrzymania mostów; prowadzenia ewidencji obiektów mostowych; projektowania, budowy i utrzymania infrastruktury drogowej oraz obsługi oprogramowania do ewidencji dróg SmartGEM. Dwóch pracowników legitymowało się również uprawnieniami do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności mostowej i pozostawało członkami Opolskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa.

(akta kontroli, str. 485-496)

W Zarządzie nie wprowadzono wewnętrznych procedur dotyczących kontroli stanu technicznego obiektów, aktualizacji ewidencji oraz ustalania rzeczowych i finansowych potrzeb remontowych. Jak wyjaśnił Dyrektor, obowiązkowe kontrole obiektów inżynierskich przeprowadzane są zgodnie z obowiązującymi przepisami ustawy Prawo budowlane i rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie sposobu numeracji ewidencji dróg publicznych (...). Aktualizacja ewidencji mostowej przeprowadzana jest na bieżąco. Potrzeby remontowe ustalane są na podstawie przeprowadzonych obowiązkowych kontroli stanu technicznego obiektów mostowych.

(akta kontroli, str. 11-12)

5. W ewidencji księgowej ZDW (ewidencji środków trwałych, konto 011) ujęte zostały obiekty inżynierskie w podziale na dane łączne oraz dane z Oddziałów Terenowych: Grodków (konto 011-2), Głubczyce (konto 011-3) oraz Olesno (konto 011-4). W ewidencji ujęto 141 obiektów mostowych o łącznej wartości 127 855 tys. zł, a w podgrupie 220 – Przepust drogowy ujęto 182 przepusty (w tym 121 o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm) o łącznej wartości 30 292,8 tys. zł. Wyliczona na dzień 30 czerwca 2022 r. wartość umorzenia ww. środków trwałych wyniosła dla obiektów mostowych 50 978,7 tys. zł, a dla przepustów 28 736,5 tys. zł.

(akta kontroli, str. 81-106, 107-127)

Dla wszystkich obiektów określona została wartość początkowa zgodnie z Zarządzeniem nr 27/2012 w sprawie wyceny dróg wojewódzkich zarządzanych przez Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu. W zarządzeniu ustalono wartość 1m² dróg i mostów na dzień wprowadzenia do ewidencji księgowej w kwocie 1 zł. Wydział Księgowości dokonał przeliczenia wartości poszczególnych dróg i mostów w oparciu o dane z wykazu dróg i obiektów inżynierskich, a Wydział Administracyjny wprowadził określone wartości do ewidencji środków trwałych. Zarządca w okresie objętym kontrolą inwentaryzował ujęte w ewidencji księgowej obiekty inżynierskie, stosownie do obowiązku określonego w art. 26 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości¹³.

(akta kontroli, str. 129)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą Zarząd nie aktualizował mapy techniczno-eksploatacyjnej, pomimo obowiązku wynikającego z § 16 rozporządzenia w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, mapy techniczno-eksploatacyjne wymagają aktualizacji. W bieżącym roku zostały zakończone zmiany organizacyjne w Wydziale Utrzymania Dróg ZDW w Opolu, które spowodowane były odejściem w 2019 r. pracownika zajmującego się tą tematyką. W związku z trudnościami w pozyskaniu na rynku zatrudnienia pracownika o odpowiednich kwalifikacjach, ZDW skierował na

¹³ Dz.U. z 2021 r. poz. 217 ze zm.

odpowiednie kursy i szkolenia jednego z już zatrudnionych inżynierów. Osoba ta od 2021 r. posiada uprawnienia do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie w specjalności mostowej. W 2021 r. podjęta została również decyzja o zmianie oprogramowania do prowadzenia ewidencji dróg i obiektów mostowych. Dotychczasowy program został zastąpiony nowym, nowoczesnym i funkcjonalnym oprogramowaniem dostosowanym do potrzeb ZDW. Wdrożenie programu w module mosty, wymaga ręcznego wprowadzenia wszystkich obiektów mostowych i przepustów wraz z ich parametrami. Aktualizacja ewidencji obiektów mostowych, w tym map techniczno-eksploatacyjnych zostanie wykonana i przekazana do GDDKiA, do końca 2023 roku.

(akta kontroli, str. 497)

2. Informacja o sieci dróg publicznych za 2020 r. została przekazana przez ZDW Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad w dniu 9 kwietnia 2021 r., tj. po upływie terminu wynikającego z § 2 rozporządzenia w sprawie trybu sporządzania informacji. Zgodnie z tym przepisem ww. informacje powinny być przekazywane przez zarządców dróg raz w roku, w terminie do końca pierwszego kwartału, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora, sprawozdanie za 2020 r. zostało złożone do GDDKiA po ustawowym terminie (tj. 09.04.2021 r), ze względu na panującą sytuację pandemiczną COVID-19 w Polsce i okrojona ilość pracowników spowodowaną zachorowaniami na COVID-19. Przesunięcie terminu było konsultowane i zaakceptowane telefonicznie przez GDDKiA w Warszawie.

Ocena cząstkowa

W okresie objętym kontrolą Zarząd rzetelnie prowadził ewidencję obiektów mostowych oraz przepustów drogowych. Wszystkie obiekty mostowe i przepusty o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm posiadały właściwe dla nich numery ewidencyjne. W ewidencji księgowej ujęte zostały ww. obiekty inżynierskie, dla których prawidłowo określono wartość początkową oraz wartość umorzeniową.

OBSZAR

2. Planowanie i zapewnienie środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

1. Zgodnie z art. 20 pkt 1 ustawy o drogach publicznych, ZDW opracował Plan rozwoju sieci drogowej. W Planie zawarto m.in. podstawowe kierunki działania, zmierzającego do systemowego rozwoju i modernizacji sieci dróg, przy jednoczesnym uwzględnieniu: a/ konieczności poprawy stanu technicznego dróg wojewódzkich i podniesienia poziomu bezpieczeństwa ruchu drogowego, b/ zasad i kierunków działania dotyczących tworzenia nowych ciągów drogowych, c/ docelowych założeń dla uzyskania właściwych klas technicznych dróg, adekwatnych do możliwości ich uzyskania na poszczególnych drogach, d/ zasad ograniczania negatywnego wpływu transportu drogowego na środowisko naturalne, e/ zapisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w aspekcie istniejących i planowanych dróg wojewódzkich, f/ wskazań i zasad w zakresie transportu, wynikających z dokumentów strategicznych obowiązujących na poziomie krajowym i regionalnym. Ww. plan został przekazany organom właściwym do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Dyrektor wyjaśnił, że ZDW realizuje inwestycje przede wszystkim w oparciu o środki europejskie, które stanowią corocznie większość wydatków majątkowych ZDW. Tworzone Plany rozwoju sieci drogowej nie mogą być oderwane od podstawowego

źródła finansowania inwestycji, stąd też cały tok postępowania przy opracowaniu, konsultacji i uchwalania planu, wynika z procedury uzgadniania treści dokumentu przez Marszałka Województwa Opolskiego, Ministerstwo Rozwoju oraz Komisję Europejską.

(akta kontroli, str. 64-70, 498-499)

2. ZDW opracował plany finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, o których mowa w art. 20 pkt 2 ustawy o drogach publicznych. Jak wyjaśnił Dyrektor, *plany opracowywane są na podstawie posiadanej dokumentacji projektowej, przeglądów okresowych obiektów mostowych oraz ich stanu technicznego.*

Plan finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich na 2022 r. zakładał wydatki bieżące w łącznej kwocie 15 262 tys. zł, a wydatki majątkowe w kwocie 7 595,8 tys. zł, w tym na: a/ remonty i przebudowy nawierzchni dróg - wydatki bieżące 7 743 tys. zł, a wydatki majątkowe 3 200 tys. zł; b/ remonty częściowe dróg wg planu remontów OT Grodków - 1 471 tys. zł; c/ remonty częściowe dróg wg planu remontów OT Olesno - 1 618 tys. zł; d/ remonty częściowe dróg wg planu remontów OT Głubczyce - 2 930 tys. zł; e/ remonty chodników - 1 480 tys. zł; f/ remonty, budowy i przebudowy obiektów mostowych - 3 300 tys. zł; g/ dokumentacje projektowe obiektów mostowych i przepustów - 825,8 tys. zł; h/ modernizację przejść dla pieszych - 20 tys. zł.

(akta kontroli, str. 71-80)

Plan na 2021 r. zakładał łączne wydatki bieżące w wysokości 10 988 tys. zł oraz majątkowe w kwocie 6 652 tys. zł, w tym z przeznaczeniem na: a/ drogi - wydatki bieżące 8 825 tys. zł, a wydatki majątkowe 2 000 tys. zł; b/ remont nawierzchni warstwą bitumiczną - 900 tys. zł; c/ remont chodników - 851 tys. zł; d/ budowę i przebudowę mostów i przepustów - 3 522 tys. zł; e/ remont barier energochłonnych - 412 tys. zł; f/ budowę przejść dla pieszych - 220 tys. zł; g/ dokumentacje - 910 tys. zł.

(akta kontroli, str. 71-76)

Plan na 2020 r. zakładał łączne wydatki bieżące 7 636 tys. zł i wydatki majątkowe w wysokości 11 628 tys. zł, w tym z przeznaczeniem na: a/ remonty częściowe dróg w kwocie 7 139 tys. zł; b/ remonty chodników i odwodnienia 497 tys. zł; c/ przejścia dla pieszych 99 tys. zł; d/ przebudowę dróg i chodników 9 449 tys. zł; e/ przebudowę mostów i przepustów 2 080 tys. zł.

(akta kontroli, str. 77-80)

3. W okresie objętym kontrolą zostały zrealizowane roboty budowlane, w ramach których wybudowano lub przebudowano obiekty mostowe w ciągu dróg wojewódzkich. W latach 2020-2022 zaplanowano wydatkowanie na ten cel kwoty 34 202,3 tys. zł, w tym: a/ w 2022 r. na przebudowę - 9 827 tys. zł; b/ w 2021 r. na przebudowę - 11 255,6 tys. zł; na remonty - 135 tys. zł; na pozostałe wydatki - 158 tys. zł; c/ w 2020 r. na przebudowę - 12 826,7 tys. zł.

Ww. latach Zarząd, na drogowe obiekty inżynierskie wydatkował łącznie 24 317,7 tys. zł, w tym: a/ w 2021 r. na przebudowę - 11 221 tys. zł; remonty - 134,4 tys. zł; pozostałe wydatki - 157,4 tys. zł; b/ w 2020 r. na przebudowę - 12 804,9 tys. zł.

(akta kontroli, str. 65, 158-165)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, *aktualizowanie planów następuje w przypadku wystąpienia oszczędności powstałych w wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych na roboty budowlane oraz w sytuacjach awaryjnych, powodujących konieczność niezwłocznych napraw.*

(akta kontroli, str. 64)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania Zarządu w zakresie planowania i zapewnienia środków finansowych na budowę, przebudowę, remonty oraz utrzymanie i ochronę obiektów inżynierskich.

OBSZAR

3. Przeprowadzanie okresowych kontroli obiektów inżynierskich

Opis stanu
faktycznego

1. Zgodnie z art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹⁴ wszystkie obiekty mostowe będące w zarządzie ZDW poddane zostały: w 2021 r. okresowej kontroli rocznej (przeгляд podstawowy) oraz w latach 2020-2021 okresowej kontroli przeprowadzanej co najmniej raz na 5 lat (przeгляд rozszerzony).
(akta kontroli, str. 189, 270-483)

Kontrole zostały przeprowadzone przez pracowników ZDW, posiadających wymagane uprawnienia oraz odpowiednie przygotowanie zawodowe do pełnienia samodzielnych funkcji technicznych w budownictwie m.in. do sprawowania kontroli technicznej utrzymania obiektów budowlanych, o której mowa w art. 12 ust. 1 pkt 5 Prawa budowlanego w zakresie drogowego obiektu inżynierskiego, o którym mowa w art. 4 pkt 12 ustawy o drogach publicznych.

(akta kontroli, str. 485-496)

Analizie poddano dokumentację dotyczącą wybranych 20 obiektów inżynierskich: 10 obiektów mostowych i 10 przepustów o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. Stwierdzono, że w przypadku obiektów mostowych podczas ostatniej kontroli okresowej przeprowadzonej w 2021 r. (maj-czerwiec) średnia ich ocena wyniosła 2,95, z czego sześć¹⁵ obiektów otrzymało ocenę 3, a cztery¹⁶ obiekty otrzymały ocenę między 3 a 2. W przypadku przepustów, osiem¹⁷ obiektów otrzymało ocenę 3, a dwa¹⁸ ocenę 2.

Ponadto ustalono, że:

- zakres kontroli stanu technicznego był zgodny zakresem wymienionym w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane;
- z przeprowadzonych kontroli stanu technicznego drogowych obiektów inżynierskich sporządzane były protokoły, które zawierał elementy wymienione w art. 62a ust. 2 ww. ustawy, do protokołów nie dołączano jednak kopii zaświadczeń lub decyzji o nadaniu osobie przeprowadzającej kontrolę

¹⁴ Dz. U. z 2021 r. poz. 2351 ze zm.

¹⁵ Obiekty w miejscowościach: Paczków (JNI 11150000), Pielgrzymowice (JNI 11030018), Krogulna (JNI 11120019), Łącznik (JNI 11060004), Januszkowice (JNI 11090045), Kędzierzyn-Koźle (JNI 01001222).

¹⁶ Obiekty w miejscowościach: Nysa (JNI 1009741, ocena 2,89), Stare Kolnie (JNI 11030034, ocena 2,92), Stobrawa (JNI 11030041, ocena 2,92), Stobrawa (JNI 11030042, ocena 2,80).

¹⁷ Obiekty w miejscowościach: Januszkowice (JNI 11091137), Zdzeszowice (JNI 11091132), Prószków (JNI 145501044), Pludry (JNI 04121200), Łowoszków (JNI 04121159), Kolonowskie (JNI 01008038), Krzywa Góra (JNI 11121089), Pielgrzymowice (JNI 11031059).

¹⁸ Obiekty w miejscowościach: Stare Kolnie (JNI 11031132), Tułowice (JNI 11181124).

uprawnień budowlanych w odpowiedniej specjalności lub innych uprawnień lub kwalifikacji, co zostało opisane w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*;

- w dwóch przypadkach w protokołach nie sformułowano zaleceń mimo stwierdzonych uszkodzeń obiektu – na obiekcie w miejscowości Stare Kolnie¹⁹ stwierdzono przemieszczenia, pęknięcia i osiadanie konstrukcji nawierzchni jezdni bitumicznej na dojazdach do obiektu mostowego w wyniku działania sił natury; zalecenia dotyczyły natomiast wyłącznie wykonania prac porządkowych, a obiekt mógł być użytkowany na dotychczasowych warunkach; na obiekcie w miejscowości Kędzierzyn-Koźle²⁰ podczas kontroli okresowej rocznej (czerwiec 2021 r.) stwierdzono zanieczyszczoną dylatację, pomimo tego kontrolujący nie sformułował zaleceń; zanieczyszczona dylatacja została także wykazana w protokole okresowej kontroli pięcioletniej tego obiektu (maj 2020 r.), również i w tym przypadku nie sformułowano zaleceń w tym obszarze;
- w protokole okresowej kontroli przepustu w miejscowości Prószków²¹ nie sformułowano zaleceń (poza wykonaniem prac porządkowych), pomimo tego, że kontrolujący stwierdził deformację i ubytki w nawierzchni asfaltowej (obiekt mógł być jednak użytkowany na dotychczasowych warunkach).

(akta kontroli, str. 270-483)

Brak formułowania zaleceń po kontrolach okresowych odnoszących się do stwierdzonych uszkodzeń obiektów został szerzej opisany w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W okresie objętym kontrolą, do protokołów okresowej kontroli rocznej oraz okresowej kontroli pięcioletniej nie były dołączane kopie zaświadczeń o wpisaniu osób przeprowadzających kontrolę na listę właściwej izby samorządu zawodowego oraz kopie decyzji o nadaniu uprawnień budowlanych, pomimo wymogu wynikającego z art. 62a ust. 4 ustawy Prawo budowlane Stosownie do art. 62 ust. 4 w zw. z ust. 1 ww. ustawy, kontrole okresowe obiektów budowlanych, przeprowadzają osoby posiadające uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności.

Dyrektor wyjaśnił, że *osoby przeprowadzające obowiązkowe kontrole roczne i pięcioletnie obiektów mostowych są pracownikami Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu. Kwalifikacje wraz z posiadanymi uprawnieniami budowlanymi znajdują się w aktach osobowych tych pracowników w Wydziale Administracji Zarządu Dróg Wojewódzkich w Opolu. Dodatkowo przeprowadzający przeglądy posiada dokument potwierdzający uprawnienia do wglądu. Ponadto od 5 lat weryfikacja uprawnień budowlanych wraz z zaświadczeniem o wpisie na listę właściwej izby samorządu zawodowego jest ogólnodostępna na platformie Polskiej Izby Inżynierów Budownictwa.*

(akta kontroli, str. 500-502)

2. Pracownicy ZDW przeprowadzające okresowe kontrole drogowych obiektów inżynierskich (JNI 11030034²², JNI 01001222²³ oraz JNI 145501044²⁴), pomimo stwierdzonych w trakcie kontroli nieprawidłowości, nie formułowały w tym obszarze

¹⁹ Obiekt mostowy w m. Stare Kolnie (JNI 11030034).

²⁰ Obiekt mostowy w mieście Kędzierzyn-Koźle (JNI 01001222).

²¹ Przepust JNI 145501044.

²² Kontrola w roku xxx

²³ Kontrola w roku xxx

²⁴ Kontrola w roku xxx

zaleceń, ograniczając się jedynie do wskazywania potrzeby wykonania prac porządkowych. Powyższe stanowiło naruszenie art. 62a ust. 2 pkt 7 oraz ust. 3 ustawy Prawo budowlane, zgodnie z którymi protokół, zawiera co najmniej (...) zalecenia, jeżeli zostały stwierdzone nieprawidłowości. W zaleceniach wskazuje się: czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz termin ich wykonania.

Jak wyjaśnił Zastępca Dyrektora, osoby przeprowadzające kontrolę nie sformułowały zaleceń w protokole, gdyż zalecenie zostały przekazane bezpośrednio przełożonym i zostały niezwłocznie wykonane. Dokonujący przeglądów obiektów mostowych, po ich zakończeniu, przedstawiali Kierownikowi odpowiedniego Oddziału Terenowego, stwierdzone nieprawidłowości i uszkodzenia. Kierownik Oddziału, w porozumieniu z Naczelnikiem Wydziału Dróg podejmował działania naprawcze niezwłocznie w ramach posiadanych środków na bieżące utrzymanie dróg. Obiekt mostowy w miejscowości Stare Kolnie znajduje się pod szczególnym nadzorem służb liniowych OT w Grodkowie. W trakcie opracowania jest dokumentacja przebudowy wskazanego obiektu mostowego. Na obiekcie mostowym w miejscowości Kędzierzyn – Koźle dylatacje są oczyszczane często, ze względu na zanieczyszczenia powstające w trakcie eksploatacji. Dokonywany przegląd między pracami oczyszczania skutkował zapisem o ich zanieczyszczeniu. Zanieczyszczenie nie stanowiło bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu na wskazanym obiekcie mostowym. Utrzymanie nawierzchni na obiekcie mostowym w m. Prószków realizowane było w ramach prac utrzymaniowych nawierzchni dróg wojewódzkich. Dokonujący przeglądu zalecił przeprowadzenie naprawy nawierzchni, która została wykonana w ramach bieżącego utrzymania dróg. W chwili obecnej obiekt jest przebudowywany w ramach kompleksowej przebudowy drogi wojewódzkiej numer 414 na odcinku Przysiecz - Prószków.

(akta kontroli, str. 270-483, 505)

Ocena cząstkowa

ZDW zapewnił przeprowadzenie wymaganych kontroli rocznych mostów i przepustów, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego elementów budowli narażonych na szkodliwe wpływy atmosferyczne oraz kontroli pięcioletnich, polegających na sprawdzeniu stanu technicznego oraz przydatności obiektu do użytkowania. Czynności te były dokonywane przez osoby posiadające odpowiednie przygotowanie zawodowe i uprawnienia. Stwierdzono jednak przypadki braku formułowa w protokołach kontroli zaleceń wskazujących czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości oraz termin ich wykonania.

OBSZAR

4. Utrzymanie w należytym stanie technicznym i ochrona obiektów inżynierskich

Opis stanu faktycznego

1. ZDW zarządził 141 obiektami mostowymi zlokalizowanymi w pasie dróg wojewódzkich oraz 121 przepustami o świetle otworu równym lub większym niż 150 cm. W latach 2021-2022 wśród obiektów mostowych 103 stanowiły obiekty nienormatywne, w tym 101 ze względu na nośność²⁵ (98% w stosunku do liczby obiektów mostowych nienormatywnych) oraz dwa ze względu na szerokość jezdni (1,9%); spośród obiektów nienormatywnych 42 (tj. 40,7%) zostało uznanych za nienormatywne jednocześnie ze względu na nośność i szerokość jezdni (poniżej

²⁵ Obiekty nienormatywne – wszystkie poniżej 500,00kN; nośność normatywna dla obiektów mostowych została określona na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie.

7,00 m). W 2020 r. wśród obiektów mostowych 104 stanowiły obiekty nienormatywne ogółem, w tym 102 ze względu na nośność (98%), dwa ze względu na szerokość jezdni (1,9%), a 43 obiekty (41,3%) zostało uznanych za nienormatywne jednocześnie ze względu na nośność, jak i szerokość jezdni.

(akta kontroli str. 188)

W toku kontroli oględzinom poddano 10 drogowych obiektów inżynierskich ocenionych w dokumentacji źródłowej (protokołach kontroli) najniżej pod względem ich stanu technicznego, w tym osiem obiektów mostowych i dwa przepusty. Oględziny przeprowadzono z udziałem specjalisty, powołanego na podstawie art. 49 ust. 4 ustawy o NIK, posiadającego uprawnienia do przeprowadzania kontroli stanu technicznego obiektów mostowych wymaganych przepisami ustawy Prawo budowlane, po upływie roku od czasu ostatniej kontroli stanu technicznego obiektów mostowych (maj-czerwiec 2021 r.). W wyniku oględzin ustalono, że:

- w przypadku siedmiu obiektów stan techniczny balustrad, barier ochronnych i osłon²⁶, konstrukcji dźwigarów głównych²⁷, belek podporęczowych²⁸ oraz nasypów i skarp²⁹ wskazuje na zasadność obniżenia, podczas następnej kontroli, oceny stanu technicznego tych elementów;
- w dwóch przypadkach³⁰ oceny całego obiektu zawarte w protokole okresowej kontroli z 2021 r., odpowiadały rzeczywistemu stanowi obiektu na dzień przeprowadzenia oględzin;
- w jednym przypadku³¹ od dnia zakończenia ostatniej kontroli okresowej rocznej w 2021 r. zgodnie ze sformułowanymi zaleceniami został przeprowadzony remont balustrad oraz belek podporęczowych, gzymsów, w związku z czym ocena tych dwóch elementów powinna przy najbliższym przeglądzie technicznym zostać podwyższona;
- w przypadku obiektu w miejscowości Stare Kolnie (JNI 11030034) wysokość poręczy wynosiła 97 cm, przy wysokości 110 cm wymaganej zgodnie z § 252 pkt 1 rozporządzenia Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie³², natomiast w przypadku obiektu w Nysie (JNI 01009741) wypełnienie balustrady nie zawierało elementów pionowych (§ 255 ww. rozporządzenia).

(akta kontroli str. 257-269)

W toku oględzin stwierdzono bezpośrednie niebezpieczeństwa dla życia lub zdrowia ludzkiego albo powstania znacznej szkody w mieniu w odniesieniu do pięciu obiektów, tj.: a/ przepustu w miejscowości Stare Kolnie (JNI 11031132), w przypadku którego istniejące bariery nie zapewniały bezpieczeństwa z uwagi na uszkodzenie betonowych słupków balustrady; b/ mostu w miejscowości Stare Kolnie (JNI 11030032), w przypadku którego istniejące bariery nie zapewniały bezpieczeństwa z uwagi na duże ubytki betonowych słupków balustrady, które ponadto były spękane i pokrzywione, a podchwyty zakończone w formie sterzących rur, co zagrażało bezpieczeństwu ruchu drogowego; c/ mostu w miejscowości Stare Kolnie (JNI 11030034) w przypadku którego istniejące bariery były zbyt niskie

²⁶ Obiekty w miejscowości Stare Kolnie: (JNI 11031132) – ocena obniżona ze względu na uszkodzenia betonowych słupków balustrad; (JNI 11030032) – ocena obniżona ze względu na duże ubytki, spękania i pokrzywione betonowe słupki.

²⁷ Obiekty w miejscowościach: Stare Kolnie (JNI 11030034) – ocena obniżona ze względu na stan obniżonej nośności; Nysa (JNI 11150052) – ocena powinna zostać obniżona.

²⁸ Obiekt w miejscowości Nysa (JNI 01009741) – ocena obniżona ze względu na brak kotwienia poręczy w gruncie.

²⁹ Obiekty w miejscowościach: Stobrawa (JNI 11030042) oraz Tułowice (JNI 11181124).

³⁰ Obiekty w miejscowościach: Popielów (JNI 11030036); Stobrawa (JNI 11030041).

³¹ Obiekt w miejscowości Chróścina (JNI 01014407).

³² Dz.U. Nr 63, poz. 735, ze zm.

(97 cm), ponadto, oceniając konstrukcje dźwigarów głównych zwrócono uwagę na stan obniżonej nośności; d/ mostu w Nysie (JNI 11150052), w przypadku którego powierzchnie chodnika na krawędzi obiektu zapadały się, co stanowiło zagrożenie dla użytkowników; e/ mostu w Nysie (JNI 01009741), w przypadku którego istniejące bariery nie zapewniały bezpieczeństwa – poręcz z rur stalowych z jednym przeciągiem nie zabezpieczała przed upadkiem, a wypełnienie balustrady nie zawierało elementów pionowych. (akta kontroli str. 503-504)

Po dokonaniu oględzin obiektów mostowych, Dyrektor podjął działania naprawcze. W przypadku obiektu mostowego w miejscowości Stare Kolnie (JNI 11030032) usunięto sterzące zakończenia pochwyty mostu³³. Dyrektor ZDW poinformował, że *istniejące bariery nie zagrażają bezpieczeństwu użytkowników drogi wojewódzkiej. Uszkodzenia słupków balustradowych powstały w trakcie eksploatacji obiektu. Bariery zostały przewidziane do wymiany w 2023 r. Na obiekcie nie występuje ruch pieszych, a ruch rowerowy odbywa się po jezdni, w związku z czym forma zakończenia pochwyty nie stanowi zagrożenia dla bezpieczeństwa ruchu drogowego.*

W odniesieniu do pozostałych obiektów inżynierskich Dyrektor poinformował, że:

- uszkodzenia słupków balustradowych przepustu (JNI 11031132) powstały w trakcie eksploatacji obiektu, ich obecny stan nie stanowi bezpośredniego zagrożenia dla użytkowników; przepust został wpisany do ewidencji zabytków, w związku z czym podjęcie jakichkolwiek prac na obiekcie uwarunkowane jest uzgodnieniem z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; w 2021 r. podpisano umowę na wykonanie projektu w celu przebudowy tego obiektu, termin uzyskania zezwolenia na realizację inwestycji przewidziany jest na grudzień 2023 r.; obiekt zostanie przebudowany i dostosowany do obowiązujących przepisów do końca 2025 r.; obiekt jest na bieżąco monitorowany, a uszkodzenia powstające w trakcie eksploatacji są niezwłocznie usuwane;
- obiekt mostowy w ciągu drogi wojewódzkiej m. Stare Kolnie (JNI 11030034) został wybudowany w 1925 r. a przepisy dotyczące wymaganej wysokości barier mostowych uległy zmianie w 2000 r.; obecnie obiekt objęty jest ochroną konserwatorską i podjęcie jakichkolwiek prac na obiekcie uwarunkowane jest uzgodnieniem z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; z uwagi na stan techniczny całego mostu, w 2021 r. zlecono opracowanie dokumentacji technicznej dla przebudowy przedmiotowego obiektu; na podstawie dotychczasowych przeglądów okresowych nie stwierdzono stanu obniżonej nośności dźwigarów głównych; stwierdzenie stanu obniżonej nośności wymaga przeprowadzenia szczegółowego przeglądu obiektu i badań nośności;
- miejscowe zaniżenia kostki brukowej chodnika przy krawędzi obiektu mostowego (JNI 11150052) w ciągu drogi wojewódzkiej w mieście Nysa ujawniły się w wyniku intensywnych opadów deszczu, które występowały w czerwcu i zostaną usunięte w ramach robót utrzymaniowych przez służby liniowe Oddziału Terenowego w Grodkowie do dnia 15 lipca 2022 r.;
- zakończenie obiektu mostowego (JNI 01009741) zlokalizowane jest na terenie zielonym w oddaleniu o ok. 4 metry od chodnika i o ok. 23 metry od krawędzi jezdni; w obrębie barier nie występuje ruch pieszych i rowerzystów oraz nie występuje ryzyko najechania przez pojazdy; obiekt w obecnym stanie został przekazany ZDW w 2017 r. przez GDDKiA Oddział w Opolu, po oddaniu do użytkowania obwodnicy Nysy; wymiana konstrukcji barier przewidziana zostanie po zabezpieczeniu środków finansowych.

(akta kontroli str. 145-146)

³³ Na dowód czego przekazano dokumentację fotograficzną.

2. W 2019 r. w wyniku przeprowadzonych corocznie kontroli okresowych zakwalifikowano do poprawy stanu technicznego sześć obiektów. Do dnia zakończenia czynności kontrolnych NIK, podjęto w tym zakresie następujące działania: a/ w 2020 r. zlecono opracowanie dokumentacji projektowej dla jednego obiektu; b/ w 2021 r. dokonano przebudowy dwóch drogowych obiektów inżynierskich oraz zlecono opracowanie dokumentacji projektowej dla dwóch kolejnych obiektów; c/ w 2022 r. dokonano przebudowy jednego obiektu, a trakcie realizacji było opracowanie dokumentacji projektowej dla kolejnego obiektu.

(akta kontroli str. 149-151)

Potrzeby finansowe na realizację planu przebudowy oraz wykonania dokumentacji projektowych obiektów mostowych, których ocena w wyniku przeprowadzonych przeglądów była niższa niż 3, zostały ujęte w planie finansowym ZDW przedkładanym corocznie Skarbnikowi Województwa Opolskiego na kolejny rok. Jak wyjaśnił Dyrektor, *poziom realizacji planu przebudowy oraz wykonanie dokumentacji projektowych obiektów mostowych w danym roku wynika z wysokości środków finansowych przyznanych w ramach budżetu Województwa oraz rozstrzygnięć postępowań przetargowych (oszczędności). Remonty utrzymaniowe obiektów mostowych finansowane są w ramach zadań wynikających z planu wydatków bieżących przez wyłonione w postępowaniach jednostki zewnętrzne lub Służby Liniowe Oddziałów Terenowych.*

(akta kontroli str. 149-151)

Według stanu na 31 grudnia 2021 r. stan techniczny 10 obiektów mostowych był oceniany poniżej 3. Stan techniczny zgodny z wynikami przeglądów okresowych powyższych obiektów oceniany poniżej oceny 3 utrzymywał się następująco: a/ dla jednego obiektu od 7 lat (obiekt obecnie przebudowywany); b/ dla jednego obiektu od 5 lat (zakończenie projektowania 2022 r.); c/ dla jednego obiektu od 3 lat; d/ dla jednego obiektu od 2 lat; e/ dla sześciu obiektów od 1 roku. Jak wyjaśnił Dyrektor, *w 2021 r. zlecono opracowanie dokumentacji projektowych dla 5 obiektów mostowych, natomiast przebudowa powyższych obiektów zostanie ujęta w planach na 2023 r. lub lata późniejsze w zależności od pozyskanych środków finansowych. W bieżącym roku realizowana jest przebudowa 4 obiektów mostowych. Dla jednego z obiektów planowane jest rozpoczęcie procesu projektowego na 2023 r.*

(akta kontroli str. 147-151)

W okresie objętym kontrolą, podstawowe kryterium kwalifikowania obiektów do remontów stanowiły wyniki przeglądów okresowych. Jak poinformował Dyrektor, *o kolejności wyboru decydowało bezpieczeństwo użytkowników oraz analiza logistyczna, w tym znaczenie strategiczne obiektu, natężenie ruchu, znaczenie komunikacyjne drogi, przejezdność w przypadku awarii oraz spójność z innymi inwestycjami na drogach wojewódzkich.*

ZDW na bieżąco informował Zarząd Województwa o potrzebach remontowych obiektów inżynierskich w ciągach dróg wojewódzkich, w szczególności w toku czynności obejmujących tworzenie planu budżetu na kolejny rok. Ponadto, Zarząd podejmował działania zmierzające do pozyskiwania środków na finansowanie dokumentacji, budów, przebudów, remontów i utrzymania obiektów mostowych z innych źródeł finansowania, takich jak m.in.:

a/ rezerwa subwencji ogólnej Ministra Infrastruktury w 2020 r., w zakresie:

- przebudowy obiektów mostowych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 407 w m. Kubice;
- przebudowy mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 459 w km 7+887 w m. Niewodniki;

b/ rezerwa subwencji ogólnej Ministra Infrastruktury w 2021 r., w zakresie:

- przebudowy mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 385 m. Kopice, km 90+445;
- przebudowy mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 427 w km 6+488 w m. Roszowice;

c/ rezerwa subwencji ogólnej Ministra Infrastruktury w 2022 r., w zakresie:

- przebudowy obiektu mostowego w ciągu drogi wojewódzkiej nr 461 w m. Dąbrówka Łubniańska (w trakcie realizacji).

Dla obiektów o specjalnym znaczeniu pozyskane zostały środki z Funduszu Rozwoju Dróg, przeznaczone na sfinansowanie przebudowy dwóch obiektów mostowych w ciągu DW 462 w m. Stobrawa.

Niezależnie od powyższego ZDW Opole wnioskował do Zarządu Województwa o zabezpieczenie środków na realizację własnych inwestycji nieobjętych ww. programami. Uzyskane środki wydatkowano w 2021 r. na przebudowę przepustu z kładką dla pieszych w km 4+041 w m. Zielina, mostu w km 4+445 i przepustu w km 4+515 w m. Kujawy w ciągu DW 409, przepustu w ciągu DW 406 w m. Rusocin.

(akta kontroli str. 147-148)

3. ZDW nie korzystał z uprawnienia zawartego w art. 129d ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym³⁴, zgodnie z którym osoby działające w imieniu zarządcy drogi mogły dokonywać, w obecności funkcjonariusza Policji lub inspektora Inspekcji Transportu Drogowego, kontroli ruchu drogowego w stosunku do pojazdów, m.in. w zakresie przestrzegania przepisów o wymiarach, masie lub nacisku osi, powodujących uszkodzenie lub niszczenie drogi.

(akta kontroli str. 504)

Organizacja ruchu drogowego na obiektach mostowych była dostosowywana do ich stanu technicznego. Przestrzeganie organizacji ruchu było monitorowane przez służby liniowe Oddziałów Terenowych podczas objazdów dróg. O przypadkach nieprzestrzegania wprowadzonej organizacji ruchu informowane były służby Policji i ITD. Przykładem może być wniosek³⁵ mieszkańców wsi Dąbrówka Łubniańska związany z ograniczeniami nośności dwóch mostów w m. Łubniany i Dąbrówka Łubniańska. W ślad za interwencją, ZDW zwrócił się³⁶ do służb Policji o prowadzenie doraźnych kontroli na odcinku drogi woj. nr 461 w m. Brynica i Dąbrówka Łubniańska.

(akta kontroli str. 147-148)

W okresie objętym kontrolą zostało wprowadzone ograniczenie nośności do 20 t na dwóch obiektach zlokalizowanych w ciągu drogi wojewódzkiej nr 461 w m. Dąbrówka Łubniańska i Łubniany, które wynikało z przeprowadzonej oceny stanu technicznego na podstawie przeprowadzonych przeglądów okresowych. Zakaz wjazdu na obiekty dla pojazdów o masie pow. 20 t został wprowadzony w 2020 r. na podstawie zatwierdzonego projektu tymczasowej organizacji ruchu nr DIG-1.8022.398.2019.AS z dnia 22.01.2020 r. Jak poinformował Dyrektor, *służby liniowe OT w Oleśnie, podczas objazdu dróg zwracały uwagę na przestrzeganie ograniczeń przez użytkowników drogi. Bezpośrednio do Zarządu, od mieszkańców i użytkowników drogi, w formie pisemnej i telefonicznej, wpływały zgłoszenia przypadków łamania wprowadzonych ograniczeń.*

(akta kontroli str. 506-508)

W celu weryfikacji, czy organizacja ruchu drogowego na obiektach mostowych była dostosowana do ich stanu technicznego oraz czy zarządca weryfikował przestrzeganie tej organizacji przez uczestników ruchu, NIK zwróciła się w trybie

³⁴ Dz.U. z 2022 r., poz. 988 ze zm.

³⁵ Pismo z dnia 23 listopada 2021 r

³⁶ Wiadomość email z dnia 26 listopada 2021 r.

art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK do Komendanta Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu. Z uzyskanej odpowiedzi wynikało, że: a/ Komenda Wojewódzka Policji w Opolu³⁷ nie gromadziła danych w zakresie liczby przeprowadzanych przez Policję kontroli związanych z wprowadzonymi ograniczeniami na obiektach mostowych; b/ KWP nie gromadziła danych w zakresie liczby ujawnionych przez Policję przypadków (wykroczeń w ruchu drogowym) i skutków nieprawidłowego wykonywania przewozów po nienormatywnych obiektach mostowych, w tym zarządzanych przez ZDW; c/ KWP nie występowała do ZDW z wnioskami dotyczącym nieprawidłowego oznakowania obiektów mostowych i nie posiadała informacji, aby ZDW nie wywiązywał się z obowiązku ich właściwego oznakowania.
(akta kontroli str. 504)

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 30 maja 2000 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogowe obiekty inżynierskie i ich usytuowanie³⁸, obiekty mostowe na drogach wojewódzkich powinny posiadać nośność klasy I. Na sieci dróg wojewódzkich województwa opolskiego klasy I nie posiada 101 obiektów. Jak poinformował Dyrektor, *obiekty są użytkowane, a ich stan nie zagraża bezpieczeństwu ruchu drogowego. Z uwagi na wysokie koszty inwestycji mostowych, podnoszenie klasy nośności ma miejsce jedynie przy przebudowie lub budowie nowych obiektów. Obecnie występujące obiekty zapewniają spójność i funkcjonalność sieci dróg wojewódzkich Opolszczyzny.*

(akta kontroli str. 147)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, ZDW podejmował skuteczne działania w celu utrzymania w należytym stanie technicznym i ochrony obiektów inżynierskich.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski

1. Zapewnienie aktualizacji mapy techniczno-eksploatacyjnej i przekazywania zaktualizowanego dokumentu Generalnemu Dyrektorowi Dróg Krajowych i Autostrad.
2. Pojęcie działań zmierzających do zapewnienia formułowania w protokołach z kontroli okresowych drogowych obiektów inżynierskich zaleceń wskazujących czynności mające na celu usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

³⁷ Dalej: KWP.

³⁸ Dz. U. z 2000 r. Nr 63, poz. 735, ze zm.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 22 lipca 2022 r.

Kontroler
Grażyna Powęska
Specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu
Dyrektor

.....
DIREKTOR
Delegatury NIK w Opolu
podpis
Iwona Zyman

